

618.1  
S76 DU



MINISTERUL SĂNĂTĂȚII,  
MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE  
AL REPUBLICII MOLDOVA

# Standardul de organizare și funcționare a serviciului de screening cervical în Republica Moldova

Chișinău, 2020

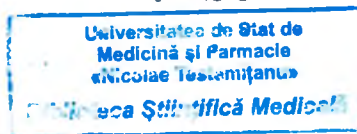
618.1  
S76



MINISTERUL SĂNĂTĂȚII,  
MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE  
AL REPUBLICII MOLDOVA

# Standardul de organizare și funcționare a serviciului de screening cervical în Republica Moldova

762970



Du

Chișinău, 2020

# Cuprins

|          |   |           |
|----------|---|-----------|
| <b>1</b> | <b>Introducere</b>  | <b>9</b>  |
| 1.1      | Scopul Standardului de organizare și funcționare a serviciului de screening cervical în Republica Moldova | 9         |
| 1.2      | Principii ale screening-ului pentru cancerul de col uterin  | 9         |
| 1.3      | Screening-ul oportunist   | 10        |
| 1.4      | Screening-ul organizat  | 10        |
| 1.5      | Cancerul de col uterin în Republica Moldova   | 11        |
| 1.6      | Serviciile implicate în screening-ul pentru cancerul de col uterin și responsabilitățile acestora         | 13        |
| 1.7      | Utilizatorii standardului   | 13        |
| 1.8      | Rezultatele scontate  | 14        |
| 1.9      | Referințe   | 14        |
| <b>2</b> | <b>Asistența Medicală Primară (AMP)</b>   | <b>15</b> |
| 2.1      | Rolul AMP în screening-ul cervical  | 15        |
| 2.2      | Etapele programului de screening cervical la nivelul AMP  | 15        |
| 2.3      | Anatomia colului uterin   | 16        |
| 2.4      | Personalul, condițiile și echipamentul necesar pentru prelevarea probei citologice                        | 18        |
| 2.5      | Invitarea (recrutarea) femeilor pentru screening-ul cervical  | 19        |
| 2.6      | Consilierea femeilor și asigurarea consimțământului de participare în program                             | 23        |
| 2.7      | Prelevarea și transmiterea probei cervicale   | 27        |
| 2.8      | Gestionarea dificultăților care pot apărea la efectuarea unui test citologic                              | 33        |
| 2.9      | Managementul rezultatelor la nivelul AMP  | 36        |
| 2.10     | Indicatori de performanță pentru AMP  | 37        |
| 2.11     | Referințe   | 38        |
| <b>3</b> | <b>Serviciul de citologie</b>   | <b>39</b> |
| 3.1      | Rolul citologiei în screening-ul cervical   | 39        |
| 3.2      | Principii-cheie   | 39        |
| 3.3      | Condițiile, personalul și echipamentul necesar pentru serviciul de citologie                              | 40        |
| 3.4      | Volumul de lucru în citologia cervicală de screening  | 44        |
| 3.5      | Tehnica pentru recepționarea, înregistrarea, procesarea și examinarea probei citologice                   | 45        |
| 3.6      | Tehnica pentru colorarea și acoperirea lamelor  | 46        |
| 3.7      | Evaluarea inițială a lamelor citologice în screening-ul cervical  | 46        |
| 3.8      | Revizuirea rapidă   | 47        |
| 3.9      | Raportarea concluziei citologice  | 48        |
| 3.10     | Arhivarea   | 49        |
| 3.11     | Consiliul multidisciplinar  | 49        |
| 3.12     | Controlul intern și extern de calitate  | 49        |
| 3.13     | Indicatorii de performanță  | 50        |
| 3.14     | Referințe   | 50        |

|          |   |           |
|----------|---|-----------|
| <b>4</b> | <b>Serviciul de colposcopie</b>   | <b>51</b> |
| 4.1      | Rolul colposcopiei în screening-ul cervical   | 51        |
| 4.2      | Organizarea serviciului de colposcopie  | 51        |
| 4.3      | Criteriile de trimitere la colposcopie  | 52        |
| 4.4      | Organizarea serviciului colposcopic   | 54        |
| 4.5      | Procesul vizitei la unitatea de colposcopie   | 58        |
| 4.6      | Consiliul multidisciplinar  | 59        |
| 4.7      | Diagnosticul colposcopic  | 59        |
| 4.8      | Tratamentul colposcopic al leziunilor cervicale scuamoase   | 61        |
| 4.9      | Managementul anomaliilor glandulare   | 64        |
| 4.10     | Colposcopia în situații speciale (sarcină, contracepție, menopauză, histerectomie)                | 66        |
| 4.11     | Consilierea pentru colposcopie  | 68        |
| 4.12     | Referințe:  | 68        |
| <br>     |   |           |
| <b>5</b> | <b>Serviciul de histopatologie pentru screening-ul cervical</b>                                   | <b>70</b> |
| 5.1      | Rolul în screening-ul cervical  | 70        |
| 5.2      | Facilități  | 70        |
| 5.3      | Echipamente necesare  | 70        |
| 5.4      | Personalul  | 73        |
| 5.5      | Educație medicală continuă.   | 74        |
| 5.6      | Tehnica pentru recepționarea, înregistrarea, procesarea și evaluarea specimenului                 | 75        |
| 5.7      | Arhivarea formularelor, probelor, lamelor și rezultatelor investigației histopatologice cervicale | 82        |
| 5.8      | Corelarea și monitorizarea citologică / histologică   | 82        |
| 5.9      | Auditul intervalelor de cancer  | 83        |
| 5.10     | Referințe   | 83        |

## Figuri

|            |  |    |
|------------|--|----|
| Figura 1:  | Incidența și mortalitatea prin cancerul de col uterin              | 9  |
| Figura 2:  | Cancerul de col uterin după stadiul de diagnosticare               | 9  |
| Figura 3:  | Anatomia colului uterin  | 13 |
| Figura 4:  | Aspectul cervixului normal la diferite etape ale vieții unei femei | 14 |
| Figura 5:  | Aspectul schimbărilor anormale în celulele cervicale               | 14 |
| Figura 6:  | Specule vaginale (mare, mediu, mic)                                | 25 |
| Figura 7:  | Lame microscopice cu capăt mat                                     | 25 |
| Figura 8:  | Containere de transportare a lamelor                               | 25 |
| Figura 9:  | Lichid fixativ în picături sau spray                               | 25 |
| Figura 10: | Instrumente pentru prelevarea mostrei de celule de pe colul uterin | 25 |
| Figura 11: | Poziția în decubit dorsal  | 27 |
| Figura 12: | Poziția în decubit lateral   | 27 |
| Figura 13: | Prelevarea mostrelor cervicale pentru citologie convențională      | 28 |
| Figura 14: | Procesul de management și comunicarea rezultatelor                 | 56 |

---

## Tabele

|  |    |
|--|----|
| Tabelul 1: Daunele inerente programelor de screening pentru cancerul de col uterin .....             | 7  |
| Tabelul 2: Elementele fundamentale ale unui program de screening pentru cancerul de col uterin ..... | 8  |
| Tabelul 3: Serviciile implicate în screening-ul pentru cancerul de col uterin .....                  | 10 |
| Tabelul 4: Criterii de eligibilitate pentru screening-ul cervical gratuit .....                      | 16 |
| Tabelul 5: Intervale de screening recomandate* .....   | 17 |
| Tabelul 6: Prioritizarea screening-ului cervical (examinarea în afara termenelor-țintă) ...          | 17 |
| Tabelul 7: Motive pentru amânarea screening-ului la femeile eligibile .....                          | 18 |
| Tabelul 8: Tehnici sugerate pentru îmbunătățirea vizualizării colului uterin .....                   | 30 |
| Tabelul 9: Tehnici utile pentru efectuarea unui test citologic la femei obeze .....                  | 32 |
| Tabelul 10: Asigurarea calității serviciului de colposcopie .....                                    | 48 |
| Tabelul 11: Criterii citologice de trimitere la colposcopie .....                                    | 49 |
| Tabelul 12: Procesul vizitei la unitatea de colposcopie .....  | 56 |

## Anexe

|  |     |
|--|-----|
| Anexa 1: Algoritmul trasabilității probei citologice în screening-ul cervical .....  | 83  |
| Anexa 2: Broșura informativă pentru femei .....  | 84  |
| Anexa 3: Consimțământul informat .....   | 86  |
| Anexa 4: Modelul registrului de evidență a probelor citologice prelevate .....   | 87  |
| Anexa 5: Modele de scrisori informative .....  | 88  |
| Anexa 6: Indicatori de performanță pentru AMP .....  | 92  |
| Anexa 7: Protocol de colorare Papanicolau .....  | 94  |
| Anexa 8: Procedura de control a calității colorației .....   | 95  |
| Anexa 9: Clasificarea Bethesda adaptată pentru utilizare în RM .....   | 97  |
| Anexa 10: Atribuirea numărului de laborator .....  | 99  |
| Anexa 11: Formularul de solicitare a citologiei de col uterin (Formular Nr. 203-1/e) ...   | 100 |
| Anexa 12: Rezultatul investigației citologice de col uterin (Formular Nr. 203-2/e) .....   | 101 |
| Anexa 13: Managementul în funcție de rezultatul citologic .....  | 102 |
| Anexa 14: Indicatorii de performanță pentru laboratoarele de citologie cervicală .....   | 104 |
| Anexa 15: Regulamentul de referire a pacienților cu rezultat citologic cervical anormal .....  | 106 |
| Anexa 16: Acordul informat pentru colposcopie/biopsie/tratament al leziunii cervicale .....  | 107 |
| Anexa 17: Formularul de trimitere la examinare colposcopică (Formular Nr. 232/e) ...   | 108 |
| Anexa 18: Rezultatul examinării colposcopice (Formular Nr. 232-1/e) .....  | 109 |
| Anexa 19: Formularul de trimitere la investigație histopatologică în biopsii/excizii (Formular Nr. 234/e) .....                      | 111 |
| Anexa 20: Formularul de trimitere la investigație histopatologică după histerectomie (Formular Nr. 233/e) .....                      | 112 |
| Anexa 21: Rezultatul investigației histopatologice în biopsii/excizii de col uterin (Formular Nr. 234-1/e) .....                     | 113 |
| Anexa 22: Rezultatul investigației histopatologice a leziunilor cervicale în specimene de histerectomie (Formular Nr. 233-1/e) ..... | 114 |